

ACC. N:R **M. 10626**:1-13.

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Edla Jonasson*

Härad: *Lunnerbo*

Adress: *Trälshult, pl. 3, Knäred*

Socken: *Himmeryd*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1948*

Född år *1892* i *Gnövadal, Bräkshult, Himmeryd*

Stenstugov.

A. 1-13.

N. M. 141.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 10626:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stenstugar Jordstugar "Jorastuer"
Ja "Jorastuer" sådana har här i tra-
sterna varit ganska många, I nutid
kan man fråga varför? Då det ej
är eller har varit någon brist på
skog. Men i gånge tid då fattig-
domen var mycket känd i bland
folket, ja då byggde man sig en
jorastua, antingen endast en sådan
eller om man fick påhållade
kärppakontäkt, emat dagsverke
på gården vilken ägde gården
bakken där man grävde och mu-
rade sin en boning, var alltid
belägen ut över skogsmarker-
na, ganska långt ifrån den i
stänggården. Numera finns ej här
på orten någon bebodd jorastua

ACC. N:R M. 10626: 2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Den sista som var bebodd så
sent som år 1918, har talet sa-
sat på. Utidenna stuga varsgalu
var den tillämpade fjäderm-
der många år, och allra sist bela-
des med lite brädstumpar lagda
direkt på jorden, har jag varit
inuti många många gånger.
Den som sist bebode stugan
var Thilda Västberg samt hennes
två söner Joel och Ardur, dessa
lever alla och bor numera i Eko-
rydby. Hännedyd Låreägaren var
Per Rund vilken varit soldat
dennes hustru Kerstina född Iven-
son och 10 deras barn. Man kan
bliva mer än fjärvänad då man
ser denna lilla galvya, och undra

ja färundera sig över huru så man-
ga barn kunde uppväxa samt
ja plats att ligga under nättarna
Färd på dagarna var så många
utan barnen samt madeen så hon
kunde ute i byggnaderna och tigg-
de lite mat åt minstans polak's
"pärer". Förby fader Rund var en
lat mask till på kapet av fattig-
dansen, det sådes att om han fick
en "skäppa" såd att köpa någonting
så måste den stackars hustrun
gå ästad efter det samt gå om
någon kvare, så att han fick ma-
let till mjöl, med sig hem klassen
om så kunde att ibland när som
Runds Kristina nådde hem med
sitt mjöl ja då var det fest i stu-

gan man satte geytan över elden
och kokade grät. Men a ve, hungrig
ga som alla vara, åt det förmye
ke men jöt "bukve" ondt i ma-
gen ja ondt så det fästog. Men
att det kunde värd växa upps
kljpska gassar även under bida-
na fästtande kan man fästa utan
följande samma historia att den är
sann vet jag ty far min var uti
Prästgården vid samma tillfälle och
utförde något snickeri arbete, och
han har berättat det. En dag kom
Runds Sven Johan in till kyrkher-
de Sjåstend i Heinneya. Och fråga-
de så här, jag skulle vara om
Pastorn ville stadsla (fästa) sig en
Kyrkherde. Men Sjåstend behöll

Sitt lung, sig väl vetande att han
var ganska lite omtyckt utav
sina församlingsbor, svarade han
dräng, menar du väl, falsade poj-
ken) tusan dj. dräng va då!
Lat som fader Rund var så ville han
ju ej arbeta, men se att göra dags-
verke för den lilla församlingen som
han hade detta mäste han göra
Han var ju så att säga tafsare
under Hänneryds Idam. Och detta
kaställe var ju kyrkaherdens på
den tiden hade Prästerna jordbruk
med många tafsare, En dag då
Rund var där på dagsverke. Då hän-
de det att en utav Prästens rugg-
grisar var brenstyg, Rund ville
kära denna till galts, men detta

sjök han ej färdy Prästen sade det kan
jag göra, hävar buren Rund färdämnar
kuntänka att sitta och åka var ju
lättmakigare än att arbeta, Därför
läste han en galtgris utan samma
kully uti bureu, att munterheten
blev stor på rante gård när den
Prästen i Hinneryd kom till galls
med en sådan sugga, kan man
färdä, Rund färdklara de sig med
att det var ett misstag då grädarna
ginga tillhoppa när han läste den
i bureu, men folk sade man får
tro vad man vill, (ja det var många
andra historier om den Prästen men
det här ej hit) Sedan finns här många
rosen efter nedstärkte de grästuer
på flera ställen är väggarna hela

men taket har stått, Ungnen som
man bakade bröd uti är på män-
ga ställen helt beihållen, så det
dåliga materialet, kullersten lite
ler som kustrum lyckast lägga ihop
Uti samtliga stugar har givan med
bakungen varit uti ett av händer
med skarstenen på sidan av ta-
ket. Håller saknades man låg på
galvet "jorden" med lite kalk eller
kräken, rika plackades gröna och
skyggtaekades, dessa finga nemligen
ej komma i roten under takring
en jäty då blevo de så sköda så
Hör även på en del musas set
riktigt fint inmurade så kalla-
d sköps dessa orätte någ möbler
Det fins ej endast stugar utan

även såkalade uthus ja tillock med kå-
lare, på sådana lantor har varit tays
här har inmer väntna ägt ka gettes
men många hade ej någon närvarad
jæd detta kan man se på den so
med steumar inhängnade Lyckan
Men på Felleshults ägor Håmrebyds socker
är en jærstugoruin dera uthus hærtill
har varit så mycke jæd att med
nutids järhållande, det kunde giva
kåd näring och bærning ått en småbruk-
kare. Den som sist belade stugan
och leukade jæden var Sven Persson
På Lånshults marker är en lämning
av nämnda bærningar. Här kan
man verkligen förundra sig över
att det på den tiden funnits män
vilka utav naturen steu förmått

utgåva samt upp-mura så många och vackra väggar med skåps-
odly. Här kan man se riktiga
hörn där ridar och gavelar gå till ha-
pa. En del slugar (äro) eller halvarit
så kallade åsättor, då andra de-
omst hava ställt sparrarna emot
i muren inmurade ställe stena
dessa får annars kunde den så kat-
lade läjden girut efter särskilt
när taket blev tungt av snö
Man kan se att det funnits en liten
så kallad "träskofasta" på en del av
stugorna, men det berättas att nästan
alla saknade galv, om det funnits
så har brädstuppen legat direkt
på jäden. Taket var täckt med näver
och jädtaer, på senare tid någon

Städes med halvm, det är flera stugor
vilka varit bebodda, så sent som på
1900-tal. Stugan innehåller flerstä-
des endast ett rum, Ingången var åt
sid på gavlén, stugan var alltid på-
serad, så att ingen, ingång var på
eller åt norr; fönstern var på väggen
med någon nedslukning i jordvallet
dessa vara blyinfattade och ganska små
med gröna glas. Mårmor omtalade att
fönsterpiågan var ett stort ornament.
Att det på den tiden inte var så lätt
att bygga endast en liten jvastuga
må man veta, då det var ganska
hårda bänder vilka ej ville hjälpa
någon med att köra det lilla av
sumner som var aldeles nödvän-
digt, Men att de män som byggde

grava dita mura voro ganska beträffiga
må man veta, Marnas omtalade en
sådan vilken blivit näkad hjälps.
Men sade åt sin hustru att gå med
åt skogen, och lyfta i storkarna så
skulle han bära dessa hem så gärd
han även. Ja fattigdomen var mer än
stor detta kan man förstå en följan-
de sanning Marnas omtalade att
Gungkults ägar i Heinreyds församling
hadde en familj med namnet Healen
denne healen hade vistats manlands
haligen i Tyrkland varit såkallad
"hattmanskar" hattmakare Men
en någon årskat råkat i förfall och
så hamnat i jorsten i Gungkults
skog, Kunde Healen var en stor latmark
en första skaffan, Därför var det

Den stackars husken som måste följa tillhoppa lite mat ^{ät} barnen, Huset kan vara också utlånka & gulhyad och ej lik oss andra både slämnar men så kunde hon också göra var ingen här kan. För han kunde bara en stor bytta fylld av mjölk på kumudet, Med mjölkbyttan på "kuset" och ett mataknytt i varje hand kanske merk potatis samt någon morsk sill, gick han på abanade vägar och stigar i alusdjups snar slark och leugväder med ett par dåliga skor på fötterna, även häruti var han olik oss, därför att traskar använde han ej. Han var så lat och obrydd att han ej tog hem lite att elda med.

ACC. N:R M. 10626:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det kunde hända att om han tiggat
tillhåpa några brödstempas till
galt, han en veckor dag då han
var ute på sina tiggarkurer tog
galvet och eldade med, då kylan
leken för sinas. Mamma sade att
i bland då hustrun kom på att
tugga vade ^{hon} dag hade jag ej nå-
got alls att ge migvara att äta
utan jag tog fram bakträget
och sade till dem att detta fick
de peta på tills jag kommer
hem. Var alla dessa "joartur" in-
nevänare blivit av, ja det är
ej så gatt att veta, men på 1868,
och därpå följande år var det val-
digt många som reste ut Danmark
och Tyskland.